

Από το φθινόπωρο λοιπόν και εντεύθεν η γενική κατάσταση στη χώρα θα προσθέσει στοιχεία χειροτέρευσης αντί βελτίωσης. Η δεύτερη αξιολόγηση βρίσκεται ante portas και μάλλον δεν θα ευωδοθεί αν δεν λάβουν χώρα νέες ρυθμίσεις πλήρους ελαστικοποίησης στην αγορά εργασίας και στην συνδικαλιστική δράση. Η μείωση των εσόδων ενδεχομένως να ενεργοποιήσει τον «αυτόματο σταθεροποιητή», αυτόν που ονομάστηκε με τον κομψότατο όρο «κόφτης». Η συντελεσθείσα υπέρ φορολόγηση θα μειώσει τη ζήτηση αγαθών με συνέπεια την υποκατανάλωση και άρα τη μείωση της προσφοράς που σημαίνει αύξηση περεταίρω της ανεργίας. Η ρύθμιση με πώληση των κόκκινων δανείων θα επιβαρύνει πολλές κατηγορίες πολιτών και επιχειρήσεων με αμφίβολο το αποτέλεσμα ελάφρυνσης των ισολογισμών των τραπεζών. Η φοροδιαφυγή και η φοροαποφυγή θα ενταθούν για λόγους απόλυτα λογικούς και πλήρως κατανοητούς. Είναι ένας τρόπος αυτοάμυνας έναντι των χαρακτών (ή παραχαρακτών) πολιτικής που θεωρούν ότι όσο αυξάνονται οι φορολογικοί συντελεστές τόσο θα αυξάνονται και τα δημόσια έσοδα. Επιπρόσθετα η δημόσια περιουσία δεν ιδιωτικοποιείται απλώς αλλά «χαρίζεται» απλόχερα σε κρατικές ευρωπαϊκές επιχειρήσεις ή και σε μη ευρωπαϊκές.

Το τραγικότερο όμως όλων είναι αυτό που σταδιακά κορυφώνεται. Η απεθνικοποίηση της συνείδησης των νέων επιστημόνων και εξειδικευμένων εργασιακά νεοελλήνων. Η καταστροφή της εμπιστοσύνης προς τους πολιτικούς και σ' αυτό που ευμενώς καλείται «πολιτικό σύστημα» δυστυχώς συνοδεύεται και από ένα συναίσθημα αποστροφής προς την Ελλάδα. Όλο και περισσότερο, οι νέοι που αναγκάζονται να μεταναστεύσουν προς αναζήτηση εργασίας συγχέουν έννοιες και καταστάσεις και αντί να διακρίνουν και να ξεχωρίσουν τη πολιτική σφαίρα και τον μεμπτό τρόπο που ασκείται η πολιτική από αυτό το είδος των «πολιτικών» από την ιστορική ελληνικότητα που εκόντες άκοντες είναι φύσει φορείς της, τις ταυτίζουν λανθασμένα. Η συγκεκριμένη πολιτική, υπό διάλυση, δομή, είναι παροδική και συγκυριακή που μπορεί να μεταβληθεί σε μικρό χρονικό διάστημα δεχόμενη την επίθεση ενός νέου συστήματος αποδεκτών αξιών, ενώ η ελληνική ιστορικότητα και η ελληνική διάρκεια παραμένουν αναλλοίωτα πνευματικά μεγέθη μέσα στις συνειδήσεις και μέσα στους αιώνες. Δεν υπάρχει τίποτα χειρότερο να ταυτίζεται μια σειρά ομάδων επιτήδειων «πολιτικών» με την Ελλάδα και το περιεχόμενο της. Στην ιστορική της καμπύλη η Ελλάδα γνώρισε αρκετούς στενούς παραδρόμους που δεν κατάφεραν όμως να την εξωστρακίσουν από την ιστορική της πορεία. Να θυμήσω μόνο την πρώτη δεκαετία του εικοστού αιώνα, πριν την ανάδειξη του Βενιζέλου, την έβδομη δεκαετία του ίδιου αιώνα, και τόσες άλλες.

Η δεύτερη δεκαετία του εικοστού πρώτου αιώνα είναι από κάθε άποψη ιστορικά

πρωτότυπη. Συνέπεσε μάλιστα με την έλλειψη πολιτικών ανδρών υψηλού αναστήματος. Αντί να θεωρηθεί η ελληνική οικονομία ως ένα μέρος της ευρωπαϊκής δομής και αντί να κατανοηθούν οι εγχώριες στρεβλώσεις ως συνέπειες της τερατώδους αρχιτεκτονικής της νομισματικής ένωσης, που χάραξαν οι Βρυξέλλες, οι Έλληνες πολιτικοί αυτοενοχοποιήθηκαν, εν μέρει δικαίως γιατί άρπαξαν, και αφαίθηκαν να υποστούν τον οικονομικό εξευτελισμό των «εταίρων». Μαζί τους και οι Έλληνες πολίτες που ακόμα αναζητούν απαντήσεις και δεν μπορούν να συνέλθουν από το σόκ αυτής της εμπειρίας.

Τόσο οι ευρωπαίοι όσο και το ΔΝΤ, έχουν ομολογήσει σε όλους τους τόνους ότι τα προγράμματα που εφαρμόστηκαν για την αντιμετώπιση της κρίσης στην Ελλάδα δεν απέδωσαν τα αναμενόμενα. Και τούτο γιατί είτε δεν εφαρμόστηκαν πλήρως είτε γιατί ήταν λανθασμένα και γι' αυτό δεν εφαρμόστηκαν. Με άλλα λόγια δεν ήταν προσαρμοσμένα για την ελληνική οικονομία και κοινωνία. Ήταν γενικές συνταγές που «προσφέρονται» σε κάθε χώρα με προβλήματα, αδιακρίτως συνθηκών και αντοχών.

Από την πλευρά του ελληνικού «πολιτικού συστήματος» δεν υπήρξε καμμία αντίδραση, καμμία αντίσταση στα λανθασμένα προγράμματα «εξυγίανσης». Όλες οι κυβερνήσεις επέδειξαν απαράμμηλη υποκρισία στο χειρισμό του θέματος. Εντός των συνόρων διατείνονταν ότι τελούν σε συνεχή διαπραγμάτευση με τους δανειστές ενώ εκτός αυτών υπέγραφαν ό,τι τους προτεινόταν. Το αποτέλεσμα όλων αυτών ήταν να εκποιηθεί η δημόσια περιουσία με το τραγικότερο παράδειγμα αυτό της ΤΡΑΙΝΟΣΕ που «παραχωρήθηκε» έναντι ολίγων εκατομμυρίων ευρώ δηλαδή όσο και ένα κτιριακό συγκρότημα.

Δυστυχώς δεν υπάρχει ενιαία γενική βούληση ούτε στη κοινωνία ούτε στους πολιτικά δρώντες. Κερματισμός, τεμαχισμός και σπάσιμο των κοινωνικών αρμών είναι συνέπειες της κρίσης και της διαχείρισης της και από τους ευρωπαίους και από τους Έλληνες αρμόδιους. Και δεν υπάρχει γενική ενιαία βούληση γιατί δεν υπάρχει μία δέσμη στόχων που πρέπει να επιτευχθούν. Αντί γι' αυτό αυτοσχεδιασμός και τσαρλατανισμός για την διατήρηση στην εξουσία ή για την αναρρίχηση στην εξουσία. Επινοούνται θέματα που δεν είναι του παρόντος, όπως αυτό της συνταγματικής αναθεώρησης, ή αναλαμβάνονται διεθνείς δράσεις που εξαντλούνται σε πρωθυπουργικά ταξίδια χωρίς γεωστρατηγικό προσανατολισμό. Εκείνο που ακούμε μονίμως είναι ότι η χώρα αποτελεί πυλώνα σταθερότητας στην ταραγμένη περιοχή.

Οι ασφυκτικοί περιορισμοί που έχουν τεθεί από τους εταίρους δεν επιτρέπουν την ανάληψη οποιασδήποτε σοβαρής πρωτοβουλίας ούτε στο εξωτερικό ούτε στο εσωτερικό. Αρα εκείνο που χρειάζεται πρωτίστως είναι η χαλάρωση των περιορισμών αυτών και η επιστροφή του

εθνικού κέντρου βάρους εντός της χώρας. Η αγόγγυστη απεμπόλιση μεγάλων μεριδίων εθνικής ανεξαρτησίας είναι πρωτοφανής ιστορικά. Ακόμα και όταν η χώρα είχε τεθεί κάτω από διεθνή οικονομικό έλεγχο οι περιορισμοί δεν ήταν τόσο στενοί και θανατηφόροι.

Θα μπορούσε για παράδειγμα η Ελλάδα να διεκδικήσει το πρωτείο για την μετατροπή της σε ανατολικό ναυτηλιακό και χρηματοοικονομικό κέντρο, την ώρα που η Μ. Βρετανία εγκαταλείπει την Ένωση.

Θα μπορούσε για παράδειγμα η Ελλάδα να διεκδικήσει και να πετύχει ειδικές σχέσεις συνεργασίας με τις χώρες της ευρύτερης γειτονίας της που παράγουν πετρέλαιο και φυσικό αέριο, όπως η Ρωσία.

Θα μπορούσε για παράδειγμα η Ελλάδα να πρωτοστατήσει στην εκπόνηση σχεδίου για την παραγωγή ευφυών οπλικών συστημάτων, όπως τα μαχητικά βομβαρδιστικά ή τα ευέλικτα αντιπυραυλικά.

Για να γίνουν όμως όλα αυτά και πολλά ακόμα ιστορικά αναγκαία θα πρέπει να προηγηθεί η αντιμετώπιση του θεμελιώδους ζητήματος που συνιστά η υπέρσυγκέντρωση της πολιτικής εξουσίας σε λίγα μόνο χέρια και σε μικρό χωρικό πλαίσιο. Οι περιφέρειες της χώρας θα πρέπει να αφυπνισθούν και να μπουν στο παιχνίδι. Να αναλάβουν πολιτικούς ρόλους και εξουσίες εφαρμογής. Δικούς τους προϋπολογισμούς, φορολογικά συστήματα, αναπτυξιακούς σχεδιασμούς, περιφερειακές κανονιστικές διοικήσεις, οικονομικο-παραγωγική εξειδίκευση και τόσα ακόμα. Ο εκδημοκρατισμός αυτός της πολιτικής συγκεντρωτικής εξουσίας είναι η πρώτη και τελευταία μεταρρύθμιση που όμως σηματοδοτεί μεγάλους πολιτικούς και κοινωνικούς μετασχηματισμούς.

Χωρίς αυτούς τους δομικούς μετασχηματισμούς η χώρα θα παραπαίει μεταξύ σφύρας και άκμονος, μεταξύ φτώχεις, υπανάπτυξης και παρασιτικής πρόσκαιρης ευμάρειας.